

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku I. C.-H.

przy uczestnictwie T. H.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 lutego 2013 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 lipca 2012 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie o częściowym odrzuceniu
apelacji wnioskodawczynie, pozostawiając Sądowi Okręgowemu
w K. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 4.11.2011 roku Sąd Rejonowy w K. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika postępowania w ten sposób, że przyznał wnioskodawczynie spółdzielcze własnościowe prawo do bliżej opisanego lokalu mieszkalnego oraz bliżej opisane ruchomości i ustalając wartość majątku na kwotę 542.700 złotych oraz równe udziały małżonków w majątku wspólnym, zasądził na rzecz uczestnika postępowania spłatę w kwocie 249.922 złotych. W uzasadnieniu postanowienia Sąd I instancji wskazał, że ustalony przez ten Sąd nakład z majątku odrębnego I. C. H. na majątek wspólny wyniósł 21.428 złotych. Sąd odliczył tę kwotę z przysługującej uczestnikowi spłaty i w efekcie zasądził na rzecz T. H. różnicę w kwocie 249.922 złotych (271.350 złotych minus 21.428 złotych).

W apelacji wniesionej od tego postanowienia wnioskodawczynie zakwestionowała przyjętą przez Sąd I instancji wartość poczynionych przez nią nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny, wnioskując o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie na rzecz uczestnika kwoty odpowiadającej różnicy między wartością lokalu ustaloną na grudzień 1970 roku i zgodnie ustaloną wartością tego lokalu w wysokości 535.700 złotych a wartością nakładów z majątku wnioskodawczynie na majątek wspólny ustaloną według procentowej relacji tych nakładów do wartości lokalu z chwili jego nabycia.

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 roku w punkcie I odrzucił apelację wnioskodawczynie w części dotyczącej nieistniejącego wyrzeczenia odnośnie żądania zasądzenia nakładów z majątku odrębnego wnioskodawczynie na majątek wspólny.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 567 § 1 k.p.c. i art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 45 § 1 k.r.o. oraz art. 498 § 1 i 2 i art. 499 k.c. Domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania apelacji w odrzuconym zakresie do merytorycznego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K. Wniosła także o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania zażaleniowego, a w tym kosztów zastępstwa adwokackiego. W uzasadnieniu zażalenia skarżąca wskazała, że nie

negowała prawa uczestnika do otrzymania spłaty, przeciwstawiła natomiast tej wiarygodności byłego męża własną wiarygodność wynikającą z nakładów poczynionych z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny, co przy przyjęciu, że należna uczestnikowi spłata była większa, wyłączało, zdaniem skarżącej, możliwość i dopuszczalność orzekania przez Sąd I instancji o tak sformułowanym roszczeniu wnioskodawczyni w sentencji postanowienia działowego. Podniosła dalej, że Sąd I instancji orzekł w istocie o żądaniu wnioskodawczyni w przedmiocie nakładów z jej majątku odrębnego, wyliczył je bowiem na kwotę 21.428 złotych, potrącił tę kwotę z przysługującej uczestnikowi spłaty i w efekcie zasądził na rzecz T. H. różnicę w kwocie 249.922 złotych. Wnioskodawczyni zakwestionowała to wyliczenie Sądu Rejonowego jako nie odpowiadające (zbyt niskie) w stosunku do faktycznie poniesionych przez nią nakładów. Skarżąca wskazała także na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego co do sposobu rozstrzygania o tego typu roszczeniach oraz co do sposobu ich zaskarżania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni jest uzasadnione.

W rozpatrywanej sprawie istnieje specyficzna sytuacja, polegająca na tym, że po pierwsze wnioskodawczyni już we wniosku o podział majątku wspólnego złożyła jednoznaczny wniosek o rozliczenie w ramach postępowania podziałowego, poczynionych przez nią nakładów z majątku odrębnego (aktualnie osobistego) na majątek wspólny, po drugie zaś Sąd Rejonowy prowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe oraz poczynił ustalenia faktyczne, z których wynika, że za udowodnione uznał jedynie nakłady w kwocie 21.428 złotych. Sąd I instancji nie ujął jednakże rozstrzygnięcia co do tego roszczenia I. C. H. w odrębnym punkcie sentencji postanowienia (polegającego na zasądzeniu od uczestnika na rzecz byłej żony kwoty odpowiadającej ustalonym nakładom i oddaleniu wniosku w pozostałej części), lecz dokonując operacji rachunkowej dokonał pomniejszenia przysługującej uczestnikowi spłaty o powyższe nakłady i tak obliczoną spłatę zasądził następnie na rzecz uczestnika w punkcie III podpunkt 2 postanowienia. Te ustalenia Sądu Rejonowego co do wysokości nakładów z majątku odrębnego i w efekcie wysokość przyznanej na rzecz byłego męża spłaty wnioskodawczyni kwestionuje w apelacji.

We wskazanej wyżej sytuacji trudno podzielić pogląd Sądu Okręgowego, który legł u podstaw zaskarżonego postanowienia o częściowym odrzuceniu apelacji, iż w zakresie żądania wnioskodawczynie rozliczenia poczynionych przez nią nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny nie istnieje rozstrzygnięcie Sądu I instancji, co sprawia, że nie ma w tym zakresie substratu zaskarżenia. Wnioskodawczynie skarży bowiem w istocie wysokość przysługującej byłemu mężowi spłaty, wskazując, że wobec przyjęcia przez Sąd I instancji wskazanej metody jej obliczenia, spłata powinna być pomniejszona o wartość poniesionych przez nią nakładów, ale w innej (wyższej), niż to przyjął Sąd I instancji kwocie. Podkreślenia wymaga, że wnioskodawczynie nie miała wpływu na sposób rozstrzygnięcia spornej kwestii nakładów przez Sąd I instancji, a o przyjętej przez Sąd I instancji „technice” (metodzie) rozliczenia powzięła wiadomość w momencie ogłoszenia postanowienia działowego.

Przytoczone przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1.12.2011 roku, I CSK 78/11 (Lex nr 1129066) oraz z dnia 14.12.2011 roku, I CSK 138/11 (Lex nr 1102653) zapadły na tle odmiennych od występujących w rozpatrywanej sprawie, okoliczności faktycznych i nie są adekwatne do problemu występującego w niniejszej sprawie. W postanowieniu z dnia 14.12.2011 roku w sprawie o zniesienie współwłasności nieruchomości chodziło bowiem o rozliczenie pożytków z nieruchomości podlegającej podziałowi oraz o odsetki ustawowe od zasądzonych na rzecz niektórych uczestników postępowania kwot, zaś w drugim cytowanym judykacie - Sąd I instancji nie rozpoznał roszczeń o rozliczenie nakładów z majątku odrębnego na wspólny majątek byłych małżonków mimo, jak się wydaje, ich zgłoszenia przez uczestnika postępowania.

W tym stanie rzeczy zażalenie wnioskodawczynie uznać należało za zasadne, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu apelacji na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.